



## Par iemaksām

Publicēts: 20.11.2020.

Atjaunināts: 13.07.2021.

### KAS IR SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS OBLIGĀTĀS IEMAKSAS



Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) ir obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt sociālās apdrošināšanas pakalpojumus.

VSAOI likme, ja darba ņēmējs ir apdrošināts visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, ir 34,09%, no kuriem:

23,59% maksā darba devējs;

10,50 % darba ņēmējs.

1% no kopējās 34,09% obligāto iemaksu likmes tiek novirzīts veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanai.

Veselības apdrošināšanai ir pakļauti visi darba ņēmēji un pašnodarbinātie, kuri faktiski veikuši obligātās iemaksas veselības apdrošināšanai.

VSAOI [likmes](#) tiek noteiktas atbilstoši apdrošināto personu statusiem (nodarbinātībai, vecumam, veselības stāvoklim un sociālās apdrošināšanas veidiem).

### SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS VEIDI



Sociālā apdrošināšana ir valsts organizēts pasākumu kopums, lai apdrošinātu personas vai to apgādājamus pret risku zaudēt darba ienākumus, kā arī nodrošinātu tiesības saņemt no valsts budžeta līdzekļiem apmaksājamus veselības aprūpes pakalpojumus.

Sociālās apdrošināšanas veidi ir:

valsts pensiju apdrošināšana,

apdrošināšana bezdarba gadījumam,

apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām,

invaliditātes apdrošināšana,

maternitātes, paternitātes un slimības apdrošināšana,

vecāku apdrošināšana,

veselības apdrošināšana.



Valsts sociālajai apdrošināšanai [pakļauti](#):

visi 15 gadu vecumu sasniegušie darba ņēmēji;  
pašnodarbinātie.

Darba ņēmējs ir sociāli apdrošināts visiem sociālā riska gadījumiem un tam (par to) ir jāveic obligātās iemaksas ar dienu, kad šī persona ieguvusi darba ņēmēja statusu.

Pensiju apdrošināšanai persona ir pakļauta tikai tad, ja VSAOI faktiski ir veiktas. Ja darba devējs par savu darbinieku iemaksas nav veicis, tad pats darba ņēmējs, kurš sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, pats par sevi var veikt obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai neilgi pirms vai pēc vecuma pensijas piešķiršanas.

Sezonas laukstrādnieks iegūst darba ņēmēja statusu un ir pakļauts pensiju apdrošināšanai, ja viņa ienākums (pie visiem laukstrādnieka ienākuma izmaksātājiem kopā) kalendārajā mēnesī pārsniedz 70 *euro*. Sezonas laukstrādnieks nav pakļauts veselības apdrošināšanai.

Jaunuzņēmuma darbinieki, kuriem piemēro valsts atbalstu nodokļu nomaksai, ir sociāli apdrošināmi visiem sociālā riska gadījumiem.

Persona, kurai pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanās ir vienošanās par darbinieka profesionālās darbības ierobežojumu (konkurences ierobežojums), ir sociāli apdrošināma visā vienošanās darbības periodā (ir darba ņēmējs visā vienošanās darbības periodā).

Pašnodarbinātais ir sociāli apdrošināts, ja faktiski ir veicis sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Tāpat valsts sociālajai apdrošināšanai ir pakļautas [personas, par kurām iemaksas veic valsts](#).

Iemaksu objekta maksimālais un minimālais apmērs 2021. gadā:

maksimālais apmērs ir 62 800 *euro* gadā;

Obligāto iemaksu objekts, kas pārsniedz obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, ir solidaritātes nodokļa objekts un no šī objekta veiktās obligātās iemaksas tiek novirzītas solidaritātes nodoklim.

Solidaritātes nodoklis attiecās uz sociāli apdrošinātām personām – darba ņēmējiem, pašnodarbinātajiem, kuru ienākumi kalendāra gadā pārsniedz valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu maksimālo apmēru.

Tas nozīmē, ka valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas ir jāveic arī no ienākumiem, kas pārsniedz obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, proti, arī no summas, kas pārsniedz 62 800 *euro*.

[Solidaritātes nodokli](#) administrē Valsts ieņēmumu dienests. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra nodrošina aprēķinātā un samaksātā nodokļa uzskaiti, pārskaitīšanu un sadalīšanu.

minimālais gada apmērs pašnodarbinātajiem un brīvprātīgi apdrošinātajām personām ir divpadsmitkārtīgas minimālās mēneša darba algas apmērs – 6000 *euro* gadā (12 x 500 *euro*);

Brīvprātīgo iemaksu objekta minimālais apmērs nav noteikts profesionālajiem sportistiem un personām, kuras ir nodarbinātas lauksaimniecības sezonas darbos un maksā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli. Iemaksas veicamas no brīvi izraudzītiem ienākumiem, kas nepārsniedz Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru – 500 *euro* mēnesī.

#### Obligāto iemaksu objekts:

darba ņēmējiem - visi algotā darbā gūtie ienākumi, no kuriem ietur iedzīvotāju ienākuma nodokli, neatskaitot neapliekamo minimumu, nodokļu atvieglojumus un attaisnotos izdevumus;

profesionālajiem sportistiem – 860 *euro*. Ja profesionālā sportista alga ir mazāka par noteikto iemaksu objektu, tad sportista darba devējam par saviem līdzekļiem ir pienākums segt valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu starpību;

pašnodarbinātajiem – brīvi izraudzīti ienākumi;

darba ņēmējiem, kuri maksā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli, obligāto iemaksu objektu aprēķina proporcionāli maksājumam speciālā budžeta kontā, darba ņēmēja darba ienākumiem, piemērojot atbilstošo iemaksu likmi.

Tāpat ir noteikts [iemaksu objekts](#) jeb summa, no kādas tiek veiktas obligātās iemaksas par personām, par kurām tās veic valsts (piemēram, kā par pabalstu saņēmējiem).